և վայելել է նրա ընկերակցութիւնը, անշուշտ կը յաւելի այդպիսի մի պարզ սրտի, խելացի, սրամիտ և խորիմաստ սրախօսի մահուան համար։ Հանգուցեալը եթէ աշխարհական լինէր և ծառայէր դրականութեան, համաձակ կարող էր բռնել պատուաւոր մի տեղ մեր երգիծաբանների շարքին։ Նրա մահը անխտիր բոլորի վրայ ծանր և տխուր տպաւորութիւն թողեց և նրա անունն ու յիշատակը հազիւ թէ մոռացուի իրեն ծանօթ անձանց շրջանից։ Հանգուցեալը, ինչպէս վերևն յիշեցինք, պարզ և սակաւապետ մարդ էր։ Նրա ամբողջ հարստութիւնը հասնում էր 47 բուբլու, որի դէմ համարեա նոյնքան էլ պարտք ունէր։ Հանգիստ ոսկերացդ մաքրասիրտ մարդ, դնա վաստակեալներին հանգստութիւն պարգևողի մօտ և աղօթիր նրա ս. Աթոռի առաջ քո սիրած եկեղեցւոյ անդորրութեան և հաստատութեան համար։

ՏԱՃԿԱՀԱՅՔ

«Բիւզանդիոնի» մէջ կարդում ենք —

Պուքրէշէն (Ռումանիա) արժանահաւատ եկեղեցական մը նամակ մ'ուղղելով Պատրիարքարան, կ'գանգատի ռումանահայոց ուսումնական բարքերուն մէջ տիրող զեղծումներուն համար։ Կ'ըսէ թէ երբ Հայ եկեղեցւոյ օրինաց հակառակ պսակագրութիւն մը կնքել կ'ուզուի, ինչպէս երբ մօտաւոր ազգականի մը հետ ամուսնանալու համար կը դիմեն ու կը մերժուին, Ռումէն եկեղեցին դիմելով կ'պսակուին։ Թէև Ռումէն եկեղեցին ալ չարտօնէր, երբ ներկայացող ամոլն հայ է, բայց վերջերս 20-ին Ռումէն եկեղեցին պսակեր է, հակառակ օրէնքին։ Հայ եկեղեցին չէր ընդունած, որովհետև ազգակցական մօտաւոր կապ մը գոյութիւն ունէր։ Նոյնպէս Հայ եկեղեցին չի պսակեր այն ամոլն, որ քաղաքային ամուսնութեամբ կենակցելէ վերջ կ'ամուսնանան և այս պարագային ալ դիմում կ'ընեն Ռումէն եկեղեցին։

—Բաց առնելով մերձաւոր ազգակցական կապը, երկրորդ դէպքում եկեղեցական իշխանութեան վարմունքն ապօրինի է, որովհետև քաղաքային ամուսնութեամբ կենսակցելուց յետոյ եկեղեցական ամուսնութեան գիմողները նման են ապաշխարողների, որոնց եկեղեցին երբէք չի զրկել թողութիւնից և հաղորդութիւնից:

«Նամակագիրը նկարագրել է վերջ այս զեղծումները, կենդրէ, որ Պատրիարքարանն հարկ եղած դիմումն ընէ, որ զեկուցուի պատկանեալ պաշտօնատանց և անենցմէ ալ Ռումանիոյ միտրապոլիտութեան, որ Ռումանիոյ եկեղեցիին օրինաց հակառակ պսակադրութիւններ չըլլան: Խառն ժողովն իր առաջիկայ նիստին մէջ պիտի խորհրդակցի այս խնդրոյն վրայ:

Նոյն թերթում կարդում ենք.—

—Ինչպէս յայտնի է, Ս. Հաղորդութեան համար անապակ գինի կըգործածուի, սակայն մայրաքաղաքիս գանազան թաղերը դիւրութիւն չ'ունենալով հայթայթել այս հարազատ գինին, գինետուններէն կ'ստիպուին դնել: Այս անպատեհութեան վերջ տալու համար Գարթալի եկեղեցւոյն թաղ. խորհուրդը գաղափարն ունեցեր է անապակ գինի պատրաստելու և շիշերով Պատրիարքարան զրկելու, ուրկէ պիտի բաշխուի կարօտ թաղերուն և այս շիշերուն վաճառումէն զոյացած հասոյթը պիտի յատկանայ Գարթալի եկեղեցւոյն:

Նոյն թերթի մէջ կարդում ենք.—

Երուսաղէմի վանքին արգի ելևմտի տեսուչը երէկ Պատրիարքարան ուղղեց իր քննութեանց երկրորդ տեղեկագիրը և անոր հետ ալ երկու ցուցակներ, որք ցոյց կուտան վանքին տոկոսաւոր պարտուց ճիշտ քանակը: Առաջին ցուցակին մէջ նշանակուած են զանազան անձերու և հաստատութեանց պարտամուրհակները, որոնց գումարը կ'յանգի 1,250,000 ղրուշի. Օսմ. տոկին 100 ղրուշէ. և այս արձանագրուած է պաշտօնական տումարներուն մէջ: Երկրորդ ցուցակին մէջ նշանակուած պարտամուրհակներուն գումարը կըյանգի 989,000 ղրուշի, բայց այս մասին պաշտօնական տումարներուն մէջ որ և է արձանագրութիւն չկայ: Տեղեկագրին մէջ յիշուած է, որ Աղէքսանդրիոյ վանքապատկան հողը ծախուեր է վանքին տոկոսաւոր պարտուց վճարման համար. և Ղևոնդ վրդ. ս. Պատրիարքին, Տնօրէն ծո-

զօլլին և ի ներկայութեան Կիլիկիոյ արդի ս. Կաթողիկոսին խօստացեր է, թէ այդ գումարէն մաս մը ի պահ տրուի, և Յունաց վանքը տուեր է տոկոսով, որուն համար արձանագրութիւն չկայ. բայց պահոյով յանձնած ըլլալուն համար վերջէն գանձեր է ամբողջովին:

«Լուսաբերը» հաղորդում է, որ Երուսաղէմի ս. Պատրիարքին հսկողութեամբ ելևմտից նոր տեսուչը սկսած է ճշդել վանքին մատակարարական վիճակը գտնուած տոմարներէն, և պայմանաժամը լրացած մուրհակները վճարուեր են: Քննութեանց արդիւնքը հետզհետէ պիտի տեղեկագրուի Պատրիարքարան:

Նոյն թերթն հաղորդում է, որ Ղևոնդ վարդապետ Երուսաղէմէն խնդրեր է, որ քանի մը օր միջոց տրուի իրեն Պոլիս գալու համար պատրաստութիւններ տեսնելու, հաշուական թղթեր և անոնց օրինակներ միասին առնելու և այլն: Ս. Պատրիարքը յարմար դատեր է, քանի մը օր պայմանաժամ տալ Ղևոնդ վարդապետին:

Նոյն թերթում կարդում ենք.—

— Ռուսահայ Լութֆիկ Սերկէյեան անուն հարուստը, 20,000 ռուբլի անձեռնմխելի գումար մը կտակեր է Վանի Նորահաստատ Կեդրոնական Վարժարանին: Այդ գումարի տարեկան տոկոսը՝ մօտ 100 ոսկի՝ տարուէ տարի պիտի ղրկուի այդ Վարժարանին, եթէ արդի կալուածական խնդրոց առթիւ այդ կտակի գործադրութիւնը դժուարութեանց չի բաղխի:

«Արևելեան Մամուլի» փետրվարի 16-ի համարում կարդում ենք.—

— «Գոհութեամբ կըտեղեկանանք, թէ անցեալ հինգշաբթի փետրվարի 10-ին Ազգ. Առաջնորդարանի մէջ Շէրիի դատարանին կողմէ ղրկուած պաշտօնեայի մը միջոցաւ, ի ներկայութեան ս. Առաջնորդ հօր, արժանեայ միւթէվէլլիութեամբ Յակոբ էֆէնդի Հարէնցի և վկայութեամբ Նազարէթ էֆ. Հ. Ներսէսեանի, Սարգիս էֆ. Շահինեանի և Առաջնորդարանի Դիւանապետ Սարգիս էֆ. Պալապանեանի արձանագրուած են վաքֆի այն պայմանները, որոց համեմատ Կարապետ էֆ. Ագնաւուրեան

տեղւոյս ազգային Հիւանդանոցին կրթողու իր շինել տուած քսան տունները:

«Լուսաբերի» մէջ կը կարդանք.—Կիմանանք, որ վեսմաշուք Պօղոս փաշա Նուբար իր հիմնելիք վաճառականական վարժարանի շինութեան ծախքերուն և պահպանութեան համար մէկ միլիոն ֆրանկ--ին 40,000 անգլիական ոսկի յատկացուցած է:

ԱՅԼ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐ

ՊՐԱՒՈՍԼԱՒ ԵԿԵՂԵՑԻ ՌՈՒՍԱՑ

Ոչ ոք այնպէս ճկուն չի եղել զանազան դրութեանց յարմարուելում, որքան հոգևորականութիւնը, որն իր բարոյական ոյժը կորցրած, դարձած մի միայն ծիսակատար և ծիսապաշտ, թէ ինչ է զգացել իւր ծանր կացութիւնը և թէ ժողովրդի համար դարձել սոսկ արհեստաւոր: Աւետարանի էականից հեռացած և զանազան դաւաբանական խնդիրներում ու սխոլաստիքական ուսմամբ խճճուած հոգևորականութիւնը իւր գրութիւնը պահպանելու համար անշուշտ պէտք է որոնէր հոգևորների հովանին և ինչ զոհ էլ հարկաւորուէր, պէտք է բերէր նա որպէս զի կարողանար պահպանել իւր գոյութիւնը և ապրէր: Եղել են դէպքեր, երբ կաստայականացած հոգևորականութիւնը ոչ մի միջոցի, ոչ մի անարդարութեան և անգթութեան առաջ կանգ չի առել իւր կաշին և իրեն պաշտպանողների կաշին պաշտպանելու համար և հէնց դորանումն է եղել եկեղեցու անկումը, նրա մահաբեր հիւանդութիւնը: Բայց եղել են շրջաններ, երբ համարձակ ռահվիրաներ՝ աներկիւղ դուրս են եկել և կեանքի գնով բողոք բարձրացրել կատաբուող անիրաւութեան և անկման դէմ: Այդպէս էր Խարբինի եպիսկոպոսի շրջաբերականը, որը մենք քաղուածօրէն առաջ բերենք:

«Церковный Вѣстникъ» թերթի № 10-ում տպուած է Ս. Պետերբուրգի միտրապոլիտ Ս. Անտոնի նամակը «Ռուսաստանի իսկական վիշտը» մակագրութեամբ, որ ուղղուած է ուրիշ կողմ